

Diabetesfelagið

ÁRSFRÁGREIÐING 2024

Góðu fundarfólk

So er aftur tíð til eina ársfrágreiðing. Hesuferð fyrri árið 2024.

Aðalfundurinn í fjór var hin 13. Mars, og nevndin varð afturvald og skipaði seg sum áður.

Eftir fundin helt Vanja Klein Olsen fyrilestur, sum bygdi á masterritgerð hennara, sum var um diabetesstrongd og í hvønn mun fólk eru nøgd við viðgerðina, ið tey fáa á Steno Miðstøðini. Úrslitini hjá henni vístu, at ein triðingur av fólki við diabetes kenna strongd, sum er tengd at sjúkuni. Kanningin vísti á nakrar faktorar, sum kunnu ávirka, at man fær strongd. Her var talan um aldur, jú yngri, jú meira strongd; um tað var stutt síðani tú fekst staðfest typu 1 diabetes, ring heilsa annars, og um man var misnøgdur við tað kunning, man fekk frá heilsustarvsfólkum. Hetta er góð vitan at fáa hjá bæði fólki við diabetes, teirra avvarðandi, hjá heilsustarvsfólkunum og okkum sum felag. Nøgdsemiskanningin vísti, at fólk sum heild vóru nøgd við ta viðgerð og kunning, sum tey fáa á Steno Miðstøðini. Tvær vísindaligar greinar eru á veg við úrslitunum frá hesum kanningunum.

BØRN OG DIABETES

Ætlanin var at hava eitt tiltak fyrri børn og familjur síðsta summer, men hetta bleiv útsett vegna serligar umstøður. Sama tiltak liggur tó frammarlaga í ætlanunum hjá felagnum. Nógv bendir á, at børn við diabetes og foreldur teirra hava ynski um eitt netverk, har sambond verður skapt millum limirnar, so teir kunnu vera stuðlar og vegleiðarar hvør hjá øðrum. Tí ofta hoyra vit, at bæði børn og ung mangla onkran at spegla sær í, tí tey kenna kanska ongan við diabetes.

FØRLEIKIN HJÁ TÍ EINSTAKA

Í september hövdu vit vitjan av Helle Terkildsen Meindal, professara á Steno Miðstöðini í Keypmannahavn. Hon hevði tveir fyrilestrar, ein fyri starvsfólkum í heilsuverkinum og ein fyri almenninginum. Evnið, hon tosaði um á báðum fyrilestrunum, var Health Literacy ella heilsufatan/heilsuførleiki, sum kann allýsast sum ***førleikin hjá einstaklingum at finna, skilja, meta um og nýta heilsuupplýsingar til at taka rættar heilsuavgerðir.***

Hetta er eitt evni, sum í stóran mun hevur týdning fyri heilsustarvsfólk at vera varug við, so kunning og vegleiðing verður lögð til rættis við tí í huga.

BÍÐITÍÐ HJÁ DIÆTISTUM

Vit hoyra ofta frá fólki, at tað er trupult at fáa tíð hjá einum kliniskum diætisti til kostvegleiðing, og hava tí undrast á, um tað munnu vera nóg nógvir kliniskir diætistar í starvi. Vit hava tí spurt Heilsutrygd um, hvussu støðan er, og vit bíða eftir svari frá teimum. Diabetesfelagið sær hetta sum eitt týðandi mál, tí góð kostvegleiðing er ein grundarsteinur í viðgerðini og tí at liva við typu 2 diabetes serliga.

MONG MIST MEDISINTILSKOT

Í november broytti Landsapotekarin klausulin, sum var á medisininum ozempic og rybelsus, og hetta hevur ávirkað mong við diabetes, tí krøvini at fáa tilskot eru so nógv herd. Fólk hava ikki vent sær til okkara, men vit hava spurt okkum fyri hjá læknum, sum hava víst á, at broytta støðan hevur elvt til ørkymlan, eisini tí at hesin nýggi heilivágurin verður hildin at virkað betri enn teir eldru, sum summi nú noyðast at taka ístaðin fyri. Felagið hevur eisini fingið at vita, at Steno Miðstöðin hevur havt nógv eyka arbeiði av at skula vurdera allar sjúklingarnar av nýggjum, sum eru fleiri hundrað í tali. Vit hava eisini fingið at vita, at tey, sum ikki lúka herdu nýggju treytirnar at fáa tilskotið, eru sera vónbrotin. Metingin hjá Steno er, at umleið helvtin, sum hevur sína gongd har, ikki lúka treytirnar at fáa ískoytið. Aftrat tí talinum koma so tey, sum ikki ganga á Steno, men hjá kommunulæknunum.

Spurdur beinleiðis, um hann heldur, at broytingarnar hjá Landsapotekaranum eru til gagns fyri fólk við diabetes, svarar Jens Andreasen, lækni: - So avgjørt ikki, tí Ozempic er eitt fantastiskt anti-diabetikum. Eisini fyri tey, “sum ikki lúka treytirnar”. Diabetesfelagið vónar, at støðan skjótt verður broytt aftur og ætlar at fylgja við málinum.

NÝGGJ SKRIVSTOVA

Vit hava í mong ár havt skrivstovu í ovaru hæddini her í húsinum. Síðsta summar fluttu vit so í annað høli í niðaru hæddini. Har hevur Diabetesfelagið sín arbeiðsstað við fundum og øðrum virksemini.

FÓTBÓLTSSPÆL OG DIABETES

Hetta síðsta árið hava vit ikki havt eins mong tiltøk, sum vit annars hava lagt okkum eftir at hava tey seinnu árinum. Orsøkin til tað er, at forkvinnan serliga, og nevndin annars, hevur verið upptikin við øðrum virksemini.

Í mínum føri er tað vegna eina stóra verkætlan, sum vit á Heilsuvísindadeildini á Fróðskaparsetrinum saman við Steno Miðstøðini hava gjørt. Vit kannaðu gott og væl 100 fólk við typu 2 diabetes. Hesi vóru býtt í tveir bólkar, ein virknan bólkar, sum spældi fótbólt, og ein bólkar, sum livdi sum vanligt í 14 vikur. Vit kannaðu øll bæði áðrenn og aftaná hesar 14 vikurnar. Vit eru nú í ferð við at greina allar dátur frá kanninginum og vóna at koma við úrslitum um, í hvønn mun fótbóltsspæl ávirkar kropssamanseting (vøddar, feitt, beinagrind, blóðmarkørar, kondición), og um tað er munur á, alt eftir hvørja viðgerð ein fær fyri diabetes.

Vit eru sera takksom fyri øll hesi mongu fólkini við typu 2 diabetes, sum vildu vera við í kanninginum. Tá úrslitini eru klár, vilja vit sjálvandi greiða frá teimum her.

FORKVINNAN TAKKAR FYRI SEG

Sum tað er blivið lýst, so stilli eg ikki upp aftur til nevndarvalið í dag. Eg havi verið sera glað fyri tíðarskeiðið sum nevndarlimur og forkvinna í Diabetesfelagnum. Eg fari at takka øllum teimum, sum hava mannað nevndina hesi árinum. Samstarvið hevur verið gott, og tað hevur verið ein fragd at arbeiða saman við tykkum øllum.

Takk fyri!

May-Britt Skoradal